Tapio Isolankila

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle, kuuleminen 6.5.2025

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029 (VNS 2/2025 vp)

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan määrärahataso on kehyskauden alussa noin 14,9 mrd. euroa ja se laskee kehyskauden lopussa noin 14,4 mrd. euroon. Edelliseen kehyspäätökseen verrattuna määrärahataso nousee noin 658 milj. euroa kehyskauden alussa ja noin 519 milj. euroa kehyskauden lopussa.

Määrärahatasoon vaikuttavat mm. valtiovarainministeriön kokonaistaloudellisen ennusteen suhdannekehitys, eduskunnan päätösperäiset muutokset sekä hallituksen linjaamat uudistukset ja ministeriön kehittämisehdotukset.

Työttömyysturvassa määrärahataso laskee kehyskauden alun 1,9 mrd. eurosta 1,7 mrd. euroon kehyskauden lopussa.

Keskeisiä julkisen talouden suunnitelman työelämään vaikuttavia muutoksia sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla

Kevään 2025 puoliväliriihessä sosiaaliturvarahastojen etuusmenoihin ei kohdistunut suuria lisäsopeutustoimia. Tiedossa olevia sosiaaliturvaan kehyskaudella tulevia muutoksia, joilla on vaikutuksia työelämään, on koottu alle.

Yleistuki

Uudistuksen tavoitteena on parlamentaarisen komitean välimietinnön mukaisesti edistää sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen toteuttamista Suomessa.

Yleistuki olisi ensi vaiheessa työttömän työnhakijan uusi sosiaaliturvaetuus, joka korvaisi Kelan maksamat työmarkkinatuen ja peruspäivärahan. Muutoksen myötä työmarkkinatuki- ja peruspäivärahajärjestelmät lakkautettaisiin.

Yleistuen ensimmäisestä vaiheesta annetaan hallituksen esitys eduskunnalle syksyllä 2025.

Toimeentulotuen kokonaisuudistus

Uudistuksen tavoitteena on parantaa toimeentulotuen saajien työnteon kannustimia kytkemällä toimeentulotuen velvoittavuus nykyistä selkeämmin yhteen työttömyysturvan velvoitteiden kanssa. Toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta annetaan hallituksen esitys eduskunnalle syksyllä 2025. Valmistelu on pohjautunut kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän esitykseen.

Tapio Isolankila

Kotihoidon tuen Norjan malli

Kotihoidon tuen Norjan mallin käyttöönotto toteutetaan siten, että oikeus kotihoidon tukeen alkaa kolmen vuoden asumisajan jälkeen. Muutoksella tavoitellaan hiljattain maahan tulleiden pienten lasten vanhempien nykyistä nopeampaa kotoutumista ja työllistymistä sekä lasten integroitumista varhaiskasvatukseen osallistumisen kautta.

Asumisaikavaatimus koskisi muutoksen voimaantulon jälkeen maahan tulleita. Täysimääräisesti muutos olisi voimassa neljäntenä vuonna voimaantulosta.

Yhdistelmävakuutus

Osa-aikayrittäjien sosiaaliturvaa parannetaan ottamalla käyttöön yhdistelmävakuutus ansioturvaan. Yhdistelmävakuutus vahvistaa sekä yrittäjänä että työntekijänä työskentelevien työttömyysturvaa. Uudistus parantaa toimeentulon turvaa erityisesti luovilla aloilla.

Työttömyysturvan selvityshankkeet

Kehysriiheen mennessä on selvitetty universaalin ansiosidonnaisen mallin ja sekä työttömyysturvan lineaarimallin erilaisia toteutusvaihtoehtoja. Selvitysten osalta ei toistaiseksi käynnistetä jatkovalmistelua.